

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Protokol o vodě a zdraví

Protokol o vodě a zdraví - aktualizace informací na našich stránkách (např. Zpráva za rok 2006 o dosažených výsledcích a naplňování zásad, doporučení a aktivit uvedených v Protokolu o vodě a zdraví; Informace o průběhu a výsledcích 1. zasedání smluvních stran Protokolu o vodě a zdraví z Ženevy lednu 2007)

Tento dokument byl přijat na Třetí ministerské konferenci o životním prostředí a zdraví, konané v červnu 1999 v Londýně, jako jeden ze tří hlavních výstupů. Jedná se o společnou iniciativu Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů (UN-ECE) a Regionální úřadovny Světové zdravotnické organizace pro Evropu (WHO).

Text Protokolu vychází ze závěrů Konference OSN o životním prostředí a rozvoji (Rio de Janeiro 1992), z Deklarace o životním prostředí a rozvoji - Program 21 z Ria a z Rozhodnutí Komise OSN pro trvale udržitelný rozvoj o trvale udržitelném managementu sladkých vod (New York 1998). Navazuje na Úmluvu o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer (Helsinky 1992), ratifikace Úmluvy však není podmínkou pro přijetí Protokolu.

V Londýně podepsalo Protokol 35 evropských zemí, včetně České republiky. K 1.9.2013 má Protokol 36 signatářů. Protokol se stal právně závazným dne 4.srpna 2005, tedy ve chvíli, kdy ho ratifikovalo nejméně 16 ze signatářských zemí, přesně "devadesátý den od data, kdy byla deponována šestnáctá ratifikační, přijímací nebo schvalovací listina nebo listina o přistoupení". V České republice byl Protokol ratifikován v roce 2001. [K 1.9.2013 zatím Protokol ratifikovalo a jeho stranou se stalo 26 států.](#)

Protokol navrhuje řadu aktivit v mnoha oblastech vodního hospodářství, včetně výchovy, vzdělávání, integrovaného systému péče o vodu atd.

Hlavním cílem Protokolu je na všech úrovních rozhodování podpořit ochranu lidského zdraví a duševní pohody, individuálně i kolektivně, v rámci trvale udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím zlepšeného hospodaření s vodou, včetně ochrany vodních ekosystémů, ochrany jakosti a množství vody a kontrolou a potlačováním chorob souvisejících s vodou. Aktivity by měly být koncipovány v národním i mezinárodním kontextu. Chorobami souvisejícími s vodou jsou míněny jakékoliv významné nepříznivé účinky na lidské zdraví, jako je smrt, nezpůsobilost, onemocnění nebo choroba způsobená přímo nebo nepřímo změnami v kvantitě nebo kvalitě vody, nejde tedy pouze o choroby infekčního charakteru. Užití vody je míněno k jakémukoliv účelu, ne pouze k pití. Ustanovení Protokolu se v našich podmínkách vztahují na vody povrchové a podzemní, vody pitné i odpadní i na uzavřené vody využívané ke koupání.

Podstatou plnění Protokolu je přijetí legislativních a účelových opatření, která povedou:

- a) k dostatečnému zásobování obyvatelstva nezávadnou pitnou vodou, vyhovující současným vědeckým poznatkům o ochraně zdraví, a to včetně ochrany všech zdrojů sloužících pro úpravu na vodu pitnou;
- b) k efektivnímu způsobu odvádění, čištění a likvidace odpadních splaškových vod tak, aby nebylo ohroženo lidské zdraví a nedošlo ke znehodnocení povrchových a podzemních zdrojů vod;
- c) k efektivní ochraně všech zdrojů vod a vodních ekosystémů před znečištěním pocházejícím z jiných zdrojů, např. ze zemědělství, průmyslu, v důsledku vypouštění nebezpečných látek z ostatních druhů lidské činnosti atd.;

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

- d) k bezpečnostním opatřením k ochraně před chorobami souvisejícími s vodou při využívání vody k rekreačním účelům, k využití vody k hospodářským účelům - jako je chov ryb, korýšů či dalších pěstovaných vodních organismů, při využití vody k závlahám nebo při využití čistírenských a vodárenských kalů v zemědělství či vodním hospodářství;
- e) k vybudování efektivního systému pro sledování jakosti pitných, rekreačních a ostatních vod, k vybudování systémů preventivního hlášení v případě nebezpečí vzniku chorob souvisejících s vodou;
- f) k dostatečné informovanosti obyvatelstva o jakosti a kvalitě vod a k zainteresování široké veřejnosti na přijetí nápravných opatření zaměřených ke komplexní ochraně povodí, a to bez ohledu na hranice států.

Protokol obsahuje návrhy principů a postupů jak dosáhnout hlavního cíle, včetně návrhu organizační struktury pro realizaci Protokolu a způsobu pravidelného informování o přijatých opatřeních na národní i mezinárodní úrovni, návrhů na pravidelná setkání účastnických stran a návrhu způsobu řešení sporných problémů. Po jeho přijetí bude třeba vyjasnit gesce za plnění úkolů z něj vyplývajících. Záleží na jednotlivých státech, jakým způsobem a podle jakých národních legislativních předpisů budou zásady uvedené v Protokolu realizovány.

Země, které se staly stranami Protokolu, mají za povinnost do dvou let od vstupu Protokolu v platnost (nebo od okamžiku svého přistoupení k již platnému Protokolu) stanovit národní cíle, kterých chtějí v oblasti Protokolu dosáhnout, včetně plánovaných termínů jejich dosažení. Tyto cíle musí zveřejnit a jejich plnění bude - na národní i mezinárodní úrovni - sledováno (členský stát se bude zodpovídat nejen vlastní veřejnosti, ale i ostatním členským státům).

Úkolem zpracování návrhu národních cílů dle požadavků Protokolu a dohledem nad jejich implementací pověřila Rada pro zdraví a životní prostředí stálý [pracovní tým](#) (jmenovaný hlavním hygienikem) složený ze zástupců MZ, MŽP, MZe a SZÚ.

Na jaře 2006 Hlavní hygienik ČR dopisem přímo oslovil hlavní profesní a zájmová vodohospodářská i hygienická sdružení a nevládní organizace zaměřené na ochranu životního prostředí a vyzval je k navržení národních cílů. Bohužel odezva byla minimální. Reagovala jediná nevládní organizace, konkrétně občanské sdružení *Ochrana vod*, jehož zástupce pan Vladimír Burda byl přizván k práci pracovního týmu jako zástupce veřejnosti.

První verze návrhu národních cílů byla zpracována a předložena Radě k připomínkám na podzim 2006. Během jara 2007 byl návrh dále upraven a v červenci a listopadu 2007 zaslán opakovaně do řádného mezirezortního připomínkového řízení. Po vypořádání připomínek a schválení cílů ministrem zdravotnictví byl dokument pod názvem "Národní cíle ČR k Protokolu o vodě a zdraví" předložen Vládě České republiky k informaci na jednání vlády dne 9.4.2008. Vláda vzala bez připomínek dokument na vědomí a tím nabyt platnosti. Celkem bylo stanoveno 35 cílů, které pokrývají celé spektrum oblastí definovaných Protokolem k řešení (s výjimkou těch oblastí, kde je již situace v ČR vyřešena nebo na uspokojivé úrovni).

Vedle seznamu (původních) [samotných národních cílů](#) byl jako podpůrný informační materiál zpracován [dokument, který popisuje aktuální stav \(k lednu 2008\)](#) řešení jednotlivých oblastí Protokolu a existující nástroje k uskutečnění navrhovaných cílů.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Vzhledem k tomu, že od roku 2008 byla již řada z nich splněna a u některých bylo na základě změněné situace potřebné upravit termín plnění, byla v roce 2012 navržena aktualizace národních cílů. Spočívala ve zrušení cílů již splněných, ve sloučení některých stávajících (podobných) národních cílů a v posunutí (odložení) termínu plnění některých národních cílů. Po vypořádání připomínek členů Rady pro zdraví a životní prostředí byl dokument "Vyhodnocení plnění Národních cílů k Protokolu o vodě a zdraví a návrh na jejich aktualizaci k 1. 6. 2013" na jednání vlády dne 4. 9. 2013 předložen Vládě ČR k informaci a ta jej vzala na vědomí, čímž nabyl platnosti.

Poslední aktualizace cílů proběhla obdobným způsobem v r. 2019. Výsledný dokument "Vyhodnocení plnění národních cílů ČR k Protokolu o vodě a zdraví a návrh na jejich aktualizaci" byl dne 29. 6. 2020 projednán Vládou ČR, čímž vstoupil v platnost.

Další dokumenty, které se týkají Protokolu:

[Složení pracovního týmu ke zpracování národních cílů a jejich implementací](#)

[Oficiální český překlad včetně anglického originálu byl zveřejněn ve Sbírce mezinárodních smluv ČR č. 107/2006](#)

[Originální znění Protokolu v angličtině a další právní a procedurální aspekty jeho implementace](#)

[Informace o průběhu a výsledcích 5. zasedání smluvních stran Protokolu o vodě a zdraví \(Bělehrad, 19. - 21. 11. 2019\) \(368,30 KB\)](#)

[Národní cíle České republiky k Protokolu o vodě a zdraví upravené k 1. 10. 2019 \(206,75 KB\)](#)

[Vyhodnocení plnění národních cílů ČR k Protokolu o vodě a zdraví a návrh na jejich aktualizaci - k 1. 10. 2019 \(123,99 KB\)](#)

[Protokol o vodě a zdraví - starší dokumenty](#)

Kontakt na pracovní tým k zpracování národních cílů k Protokolu:

MUDr. František Kožíšek, CSc.

Státní zdravotní ústav

Šrobárova 49/48

100 00 Praha 10

tel. 267082302

e-mail: voda@szu.cz